

The Psychological Socialization in Chinese Cartoon Short Video of LITTLE MONK YICHAN

Jia Minghui

Master's degree student, Department of Eastern Language,
Faculty of Humanities, Kasetsart University

First Author: jj.minghui@gmail.com

Kewalee Petcharatip

Assistant Professor, Ph.D., Department of Eastern Language,
Faculty of Humanities, Kasetsart University

Corresponding Author: kewalee.p@ku.th

Received: January 4, 2023 Revised: February 2, 2023 Accepted: February 10, 2023

Abstract

The objective of this study is to analyze psychological socialization in Chinese society through a short cartoon video, Little Monk Yi Chan 《一禅小和尚》, broadcasted through Weibo from 1 January 2017 to 1 January 2020 in a total of 197 episodes. This study employed a qualitative research method by grouping the types of content, collecting statistical data, and analyzing content in the video.

The results found that there were five types of psychological socialization reflected in the cartoon. They included: 1. morality; 2. traditions; 3. belief/religion; 4. perceptions/opinions and 5. inspiration. Based on the frequency counting of the types of psychological socialization appearing in each episode, perception/opinion was mostly found at 70.89%. This socialization type covered six sub-issues which were: the perceptions/opinions on becoming an adult, on love, on living, on interpersonal relationships, on personality, and on emotions/feelings. These psychological socializations corresponded to the psychological characteristics of Chinese people and reflected their needs for psychological support in nowadays. This cartoon not only provided Chinese audiences with useful life lessons but also encouraged them to review their lives. On the other hand, the tradition type was found the least.

Keywords: Socialization, Psychological, Chinese Cartoon Short Video, Little Monk Yi Chan

การขัดเกลาทางสังคมด้านจิตใจในการ์ตูนสั้นจีน เรื่อง เณรน้อยอีฉาน

จย่า หมิงฮุย

นิสิตปริญญาโท ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

First Author: jj.minghui@gmail.com

เกวลี่ เพชรอาทิตย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Corresponding Author: kewalee.p@ku.th

ได้รับบทความ: 4 มกราคม 2566 ปรับปรุงแก้ไข: 2 กุมภาพันธ์ 2566 ตอรับตีพิมพ์: 10 กุมภาพันธ์ 2566

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการขัดเกลาทางสังคมด้านจิตใจในสังคมจีนผ่านการ์ตูนสั้นจีน เรื่อง เณรน้อยอีฉาน 《一禅小和尚》 ที่แพร่ภาพออกอากาศทางเว่ยป้อ (Weibo) ระหว่างวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2560 – 1 มกราคม พ.ศ. 2563 จำนวนทั้งสิ้น 197 ตอน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ คือ การจัดกลุ่มตามประเภทของเนื้อหาสาระ เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงสถิติและวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การขัดเกลาทางสังคมด้านจิตใจในการ์ตูนสั้นจีน เรื่อง เณรน้อยอีฉาน แบ่งออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ 1. ศีลธรรมจรรยา 2. ขนบธรรมเนียม/ประเพณี 3. ความเชื่อ/ศาสนา 4. ทักษะ/ความคิดเห็น และ 5. แรงบันดาลใจ จากเกณฑ์การนับประเภทเนื้อหาที่ปรากฏเป็นจำนวนครั้งในแต่ละตอน ประเภททักษะ/ความคิดเห็นปรากฏมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.89 ประกอบด้วย 6 ประเด็นย่อย คือ ทักษะ/ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ความรัก การใช้ชีวิต ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล บุคลิกภาพส่วนบุคคล และอารมณ์/ความรู้สึก ซึ่งตอบสนองต่อลักษณะทางด้านจิตใจ (จิตลักษณะ) และสะท้อนถึงความต้องการทางด้านจิตใจของชาวจีนในปัจจุบัน โดยกระตุ้นให้ผู้ชมชาวจีน ย้อนมองชีวิตของตนเอง อีกทั้งยังสามารถให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการใช้ชีวิตแก่ผู้ชมอีกด้วย ส่วนประเภทขนบธรรมเนียม/ประเพณีปรากฏน้อยที่สุด

คำสำคัญ: การขัดเกลาทางสังคม, จิตใจ, การ์ตูนสั้นจีน, เณรน้อยอีฉาน

บทนำ

การ์ตูนสั้นเรื่อง “ณรงน้อยอ้อมาน 《一禅小和尚》” เป็นแอนิเมชัน 3 มิติ (3D Animation) ที่สร้างสรรค์และผลิตโดยบริษัทซูโจว ต้าอวี เน็ตเวิร์ค เทคโนโลยี จำกัด (Suzhou Dayu Network Technology) เริ่มออกอากาศผ่านทางเว่ยป้อ (Weibo) เมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2559 จนถึงปัจจุบัน การ์ตูนสั้นเรื่องนี้ออกอากาศมาแล้วกว่า 400 ตอน และยังคงออกอากาศอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการ์ตูนเรื่องนี้ มีเนื้อหาแฝงไปด้วยหลักธรรมต่างๆ เป็นเรื่องที่แสดงให้เห็นชีวิตประจำวันระหว่างพระอาจารย์อาโต่ว (阿斗) กับณรงน้อยอ้อมาน (一禅) ที่นำเสนอเนื้อหาให้ตระหนักรู้ถึงสัจธรรมของชีวิตที่มีความสนุกสนานหรืออบอุ่น การ์ตูนสั้นเรื่องนี้เกิดกระแสนิยมขึ้นในปี พ.ศ. 2561 เนื่องจากทีมงานของบริษัทได้เพิ่มช่องทางการออกอากาศเพิ่มเติมผ่านแอปพลิเคชันติ๊กต็อก (TikTok) ซึ่งทั้งเว่ยป้อและติ๊กต็อกนั้นเป็นแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ที่วัยรุ่นชาวจีนนิยมใช้มาก การพัฒนาขึ้นของสื่อใหม่ (New Media) เช่น เว่ยป้อ และติ๊กต็อก ทำให้วิถีชีวิตของคนจีนเปลี่ยนไป การเสพสื่อแบบเดิมเช่นวิทยุและโทรทัศน์ลดน้อยลง ผู้คนหันไปใช้โทรศัพท์มือถือเพื่อเข้าถึงสื่อใหม่ๆ หรือแพลตฟอร์มเครือข่ายสังคมออนไลน์มากขึ้น ถึงแม้ว่าปัจจุบันจะมีคนดูโทรทัศน์น้อยลง การ์ตูนก็ยังสามารถเข้าถึงสายตาของผู้ชมได้โดยผ่านสื่อใหม่หรือเครือข่ายสังคมออนไลน์ได้ อีกทั้งการ์ตูนที่มีคุณภาพยังมีการเผยแพร่อย่างกว้างขวาง ทำให้ผู้คนรู้จักการ์ตูนเรื่องนี้มากขึ้น เช่น การ์ตูนสั้นเรื่อง “ณรงน้อยอ้อมาน” เป็นการ์ตูนคุณภาพที่ได้รับรางวัลวินาที่ทอง ซึ่งเป็นรางวัลสำหรับศิลปินในสื่อใหม่ของประเทศจีน (Wu, 2018, p.17) ในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2563 จากหน้าหลักของแอปพลิเคชันเว่ยป้อและติ๊กต็อก พบว่า มียอดผู้ติดตามการ์ตูนสั้นเรื่อง “ณรงน้อยอ้อมาน” ในเว่ยป้อ 5.1 ล้านคน และในติ๊กต็อกกว่า 48 ล้านคน จะเห็นได้ว่าการ์ตูนเรื่องนี้เป็นที่ชื่นชอบในหมู่วัยรุ่นชาวจีน ซึ่งไม่ได้นิยมเฉพาะกลุ่มเด็กเล็กเท่านั้น เนื่องจากในปัจจุบันวัยรุ่นชาวจีนมีความกดดัน ความเครียด และกลัวที่จะถูกคัดออกจากสังคมที่มีการแข่งขันสูง (Geng, 2013, pp. 114-115) การเสพสุขและการปล่อยใจจึงเป็นทางออกที่ดีสำหรับวัยรุ่นชาวจีน ซึ่งตัวละครที่ชื่ออ้อมานเป็นเสมือนตัวแทนของวัยรุ่นชาวจีน อ้อมานได้ช่วยตั้งคำถามในเรื่องที่วัยรุ่นชาวจีนทุกคนๆ สงสัย และต้องการคำปรึกษา เพื่อแสวงหาคำตอบและคำปลอบใจ เช่น เรื่องเกี่ยวกับความรัก มิตรภาพ การดำรงชีวิต เป็นต้น และปัจจัยสำคัญที่ทำให้การ์ตูนณรงน้อยอ้อมานได้รับความนิยมในหมู่วัยรุ่นชาวจีน อีกประการหนึ่งคือความยาวคลิปทุกตอนของการ์ตูนเรื่องนี้ส่วนใหญ่อยู่ที่ 30 วินาทีถึง 2 นาที ซึ่งเหมาะกับพฤติกรรมของวัยรุ่นชาวจีนในยุคปัจจุบันที่ไม่ชอบใช้เวลาในการรับสาร (Xie, 2020, p.9) จนทำให้ผู้รับชมชาวจีนเริ่มหันกลับมาให้ความสนใจการ์ตูนจีนอีกครั้ง

ปัจจัยสำคัญส่วนหนึ่งที่ทำให้วัยรุ่นชาวจีนจำนวนมากติดตามการ์ตูนสั้นเรื่อง “ณรงน้อยอ้อมาน” เพราะเนื้อหาสาระของแต่ละตอนได้สะท้อนให้เห็นถึงความมั่งคั่งและความมีเมตตา อันเป็นธรรมชาติของจิตใจมนุษย์ รวมถึงการเติบโตทางจิตวิญญาณและการย้อนมองดูตนเอง ซึ่งตรงกับความต้องการด้านจิตใจของผู้ชมชาวจีนและกระตุ้นให้พวกเขาทบทวนถึงประเด็นต่างๆ ในชีวิตของตนเอง นอกจากนี้ยังสามารถให้คำแนะนำและคำปรึกษาในประเด็นที่พวกเขาต้องการอีกด้วย จึงทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจที่จะศึกษาการขัดเกลาทางสังคมด้านจิตใจในการ์ตูนสั้นเรื่องนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการขัดเกลาทางสังคมด้านจิตใจในสังคมจีน โดยวิเคราะห์ผ่านการตูนสั้นจีนเรื่อง เณรน้อยอ้วน

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

นิยามของการตูนสั้น

Jin (2014, p.1) ได้อธิบายว่า การตูนสั้น (Short Cartoon) โดยทั่วไปจะกำหนดขอบเขต “การตูนคลิปยาว” กับ “การตูนคลิปสั้น” ตามความยาวของคลิปการ์ตูน ถ้าความยาวของคลิปการ์ตูนอยู่ที่ภายใน 30 นาที จะสามารถเรียกคลิปนั้นได้ว่า “การตูนสั้น” Tu (2008, p. 3) กล่าวว่า ส่วนมากจะมีความยาวอยู่ที่ 10-15 นาที ในบางครั้งความยาวของคลิปอาจสั้นกว่า 10 นาที จนกระทั่งอยู่ที่ประมาณ 1 นาที

การขัดเกลาทางสังคม

อุทัย หิรัญโต (2526, หน้า 243) กล่าวว่า การขัดเกลาทางสังคม (Socialization) เป็นกระบวนการปลูกฝังวัฒนธรรมให้บุคคลเป็นสมาชิกของสังคมอย่างสมบูรณ์ เป็นวิธีการที่จะช่วยให้มนุษย์ปรับปรุงตัวให้เข้ากับสังคมได้ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้เหมือนกับคนอื่น โดยศศิธร อภิสิทธิ์นรินทร์ (2541, หน้า 37-38) ได้แบ่งองค์ประกอบของการขัดเกลาทางสังคมไว้ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านจิตใจ ด้านสติปัญญา และด้านพฤติกรรม

การขัดเกลาทางสังคมด้านจิตใจ

งานวิจัยจุฑามาส ศรีโมรา (2545, หน้า 42-43) ได้แบ่งประเภทของเนื้อหาการขัดเกลาทางสังคมด้านจิตใจออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1. ศีลธรรมจรรยา ได้แก่ เนื้อหาเกี่ยวกับการปลูกฝังหรือสนับสนุนให้คนประพฤติในสิ่งที่ดี
2. ค่านิยม/ประเพณี ได้แก่ เนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งที่คนในสังคมยึดถือ ยอมรับหรือเห็นว่าเหมาะสมและขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดำรงอยู่ในสังคม
3. ทักษะ/ความคิดเห็น ได้แก่ เนื้อหาเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อตนเอง ผู้อื่นและสภาพแวดล้อมทั่วไป ตลอดจนทักษะเกี่ยวกับศีลธรรมจรรยา ศิลปะ ขนบธรรมเนียมประเพณี
4. แรงบันดาลใจ ได้แก่ เนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างความมุ่งมั่นให้กำลังใจในการเรียนและการทำงาน เพื่อให้มีความมานะพยายามเพื่อความสำเร็จในอนาคต

ลักษณะทางด้านจิตใจ (จิตลักษณะ) ของชาวจีน

การเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตมีอิทธิพลต่อผู้คนในหลากหลายมิติ โดยลักษณะทางด้านจิตใจ (Psychological Characteristics) ของชาวจีนก็จะเปลี่ยนแปลงไปตามวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลง Geng (2013, pp. 114-115) เคยกล่าวไว้ในงานวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์วิถีชีวิตและลักษณะทางด้านจิตใจของชาวจีนร่วมสมัย” ว่าลักษณะทางด้านจิตใจของชาวจีนแบ่งเป็น 4 ประการ ได้แก่

1. ความเป็นหนึ่งเดียว กับความหลากหลายเกี่ยวกับเป้าหมายของชีวิต ความเป็นหนึ่งเดียวหมายถึง ชาวจีนมีเป้าหมายในชีวิตเพียงอย่างเดียว คือ มุ่งแต่หาผลประโยชน์ ผลประโยชน์เป็นเครื่องพิสูจน์ของชีวิตที่มีความสุขและสมบูรณ์แบบ ส่วนความหลากหลายหมายถึงชาวจีนมีวิธีการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในชีวิตที่หลากหลาย พวกเขาจะเลือกใช้วิธีการต่างๆ โดยที่ไม่สนใจว่าวิธีการนั้นจะเหมาะสม หรือสอดคล้องกับค่านิยมดั้งเดิมหรือไม่

2. ความกดดันและความเครียด กับการเสพสุขและการปล่อยใจตามอารมณ์ ลักษณะทางด้านจิตใจข้อนี้เป็นการสัมผัสรับรู้ด้านอารมณ์ การเอาตัวรอดในสังคมจีนปัจจุบันซึ่งอยู่ในยุคแห่งข้อมูลและสารสนเทศนั้น เน้นไปที่การปรับตัว การคัดเลือก การจำแนกแยกแยะข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ และความสามารถในการใช้ข้อมูลต่างๆ ให้เกิดประโยชน์ จึงต้องการให้ผู้คนเตรียมพร้อมอยู่เสมอ เพื่อให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอยู่ทุกขณะ ดังนั้นชาวจีนจึงมักจะรู้สึกกดดันและตั้งเครียด เพราะกลัวที่จะสูญเสียโอกาส และกลัวที่จะถูกคัดออกจากสังคมที่มีการแข่งขันสูงและมีจังหวะในการพัฒนาที่รวดเร็ว ดังนั้นการหนีปัญหาด้วยการเสพสุขและการปล่อยใจตามอารมณ์จึงค่อยๆ แพร่กระจายไปทั่วสังคมจีน ชาวจีนที่อยู่ภายใต้ความกดดันและความเครียดจำนวนหนึ่งเลือกที่จะยอมแพ้และใช้ชีวิตให้ผ่านไปวันๆ ปล่อยใจไปกับการเสพสุขเพื่อมาเยียวยาความทุกข์จากความกดดันและความเครียด

3. การยืดหยุ่น กับการยอมแพ้ภายในจิตใจ เมื่อเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในชีวิต บางคนสามารถกำหนดเป้าหมายในชีวิตได้อย่างมีสติ พวกเขาเลือกที่จะยืดหยุ่นเมื่อต้องเผชิญหน้ากับความยากลำบาก แต่บางคนไม่รู้วิธีที่จะกำหนดเป้าหมายในชีวิต พวกเขาจึงเลือกที่จะยอมแพ้ ผู้ที่หนักแน่นจะยืดหยุ่นในอุดมคติของตัวเองไม่หวั่นไหวต่อการเปลี่ยนแปลง พวกเขาไม่สนใจอคติด้านลบที่อาจเกิดขึ้น ทั้งยังสามารถคว้าโอกาสที่จะไล่ตามเป้าหมายที่พวกเขากำหนดไว้ได้ ส่วนผู้ที่ยอมแพ้จะสูญเสียความมั่นใจในตนเองและไม่มีความคิดที่จะเปลี่ยนแปลง พวกเขาไม่แน่ใจว่าจะถูกรบกวนโดยอคติด้านลบและทำให้ขาดความมั่นใจและความกล้าหาญที่จะเดินไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

4. ความสมบูรณ์แบบในการเป็นมนุษย์และการรักษาความดีกับความผันแปรและการสูญเสียความดีในตัวเอง ความสมบูรณ์แบบในการเป็นมนุษย์ คือการที่บุคคลๆ หนึ่งมีองค์ประกอบทางด้านจิตใจที่สมดุลกัน องค์ประกอบทางด้านจิตใจที่กล่าวมานั้น ได้แก่ การรับรู้เรื่องราวต่างๆ อารมณ์ ความรู้สึก ปณิธาน ความต้องการ เจตนา และทัศนคติ เป็นต้น เมื่อองค์ประกอบทางด้านจิตใจเหล่านี้ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความสมบูรณ์แบบของความเป็นมนุษย์มีความสมดุลกันก็จะทำให้บุคคลๆ นั้นถึงพร้อมด้วยศีลธรรมจรรยาอันดีงาม แต่ถ้าองค์ประกอบทางด้านจิตใจที่กล่าวมานั้นแปรเปลี่ยนหรือขาดความสมดุล ก็จะทำให้บุคคลสูญเสียความดี หรือศีลธรรมจรรยาอันดีไป เพราะฉะนั้นเราจึงควรรักษาความสมบูรณ์แบบในการเป็นมนุษย์เอาไว้ เพื่อให้สังคมสามารถเจริญก้าวหน้าต่อไปได้อย่างราบรื่น

ประเด็นปัญหาทางสังคมของวัยรุ่นชาวจีน

ในปัจจุบันการแสวงหาชีวิตที่มีคุณภาพสูงของผู้คนได้เพิ่มแรงกดดันที่มองไม่เห็นของตนเอง ความกดดันที่มาจากความยากลำบากในการถูกจ้างงาน การซื้อบ้าน การเข้าโรงเรียนของลูกหลาน การใช้ชีวิตหลังเกษียณอายุ และความเครียดจากแรงกดดันจากหน่วยงานและการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ทำให้เกิดความตื่นตระหนกและความวิตกกังวลในฐานะของตนเอง (Lin, 2019, p.78)

สาเหตุหลักของความวิตกกังวลของกลุ่มคนในสังคม คือ ราคาบ้านที่สูง การศึกษาที่หนัก ค่ารักษาพยาบาลที่สูง การเลี้ยงดูพ่อแม่ที่หลังเข้าทำงาน ฯลฯ สรุปโดยภาพรวมคือผู้คนอยู่ภายใต้แรงกดดันอย่างหนัก แต่รายได้ของพวกเขาไม่สูงและอัตราการเติบโตของพวกเขาช้ามากจนพวกเขาแทบจะไม่เห็นความหวังในการขจัดแรงกดดันอย่างหนัก พวกเขาอาศัยอยู่ในความวิตกกังวลเกี่ยวกับแรงกดดันที่ไม่สามารถบรรเทาได้ ในยุคที่ดูเหมือนจะมีโอกาสอยู่ทุกหนทุกแห่งนี้ คนหนุ่มสาวและวัยกลางคน จริงๆ แล้วเต็มไปด้วยความจนใจ (Xu, 2007, p.9)

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. งานวิจัยนี้ถ่ายถอดเสียงจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยตามเกณฑ์การถ่ายถอดเสียงภาษาจีนแมนดารินด้วยอักษรวิธีไทย ซึ่งเผยแพร่โดยคณะกรรมการสืบค้นประวัติศาสตร์ไทยในเอกสารจีนสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2543

2. การแปลเนื้อหาการ์ตูนจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยแปลโดยผู้วิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการจัดกลุ่มตามประเภทของเนื้อหาสาระและเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงสถิติ เพื่อศึกษาสัดส่วนของเนื้อหาการ์ตูนทางสังคมด้านจิตใจในการ์ตูนสั้นจีน เรื่องณรงน้อยอ้อมานที่แพร่ภาพออกอากาศทางเว็ป ระหว่างวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2560 – 1 มกราคม พ.ศ. 2563 รวมทั้งสิ้น 197 ตอน การที่ผู้วิจัยเลือกวิเคราะห์เนื้อหาการ์ตูนสั้นที่ออกอากาศในช่วงเวลานี้ เพราะเป็นช่วงเวลาที่เกิดกระแสนิยมในการ์ตูนสั้นเรื่องนี้ขึ้น (Li, 2019) และยังใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อศึกษาการทำหน้าที่การ์ตูนทางสังคมด้านจิตใจในการ์ตูนสั้นจีนเรื่องณรงน้อยอ้อมาน โดยระเบียบวิจัยประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1 ศึกษาและเก็บข้อมูลด้านแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการ์ตูนสั้น การ์ตูนทางสังคม และลักษณะทางด้านจิตใจของชาวจีน

1.2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากการ์ตูนสั้นจีน เรื่องณรงน้อยอ้อมาน โดยการรับชมและจดบันทึกบทพูดของตัวละครที่ต้องการศึกษา

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำเสนอผลด้วยตารางกิ่งบรรยาย เพื่อศึกษาว่าเนื้อหาการ์ตูนทางสังคมด้านจิตใจในการ์ตูนสั้นจีน เรื่องณรงน้อยอ้อมานประเภทใดปรากฏมากที่สุด และประเภทใดปรากฏน้อยที่สุด ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยพิจารณาจากบทสนทนาและพฤติกรรมของตัวละครในเรื่องเป็นหลัก รวมถึงองค์ประกอบต่างๆ ของการเล่าเรื่อง เช่น ตัวละคร และฉากมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการวิเคราะห์เนื้อหาอีกด้วย ทั้งนี้ผู้วิจัยจะวิเคราะห์เนื้อหาการ์ตูนทางสังคมด้านจิตใจโดยยึดตามแนวความคิดของ ศศิธร อภิสิทธิ์นรินทร์ (2541) และ จุฑามาส ศรีโมรา (2545) โดยผู้วิจัยพบประเภทเนื้อหาเพิ่มเติมอีก 1 ด้าน คือ ความเชื่อ/ศาสนา จึงสามารถสร้างกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังต่อไปนี้

2.1 ศีลธรรมจรรยา ได้แก่ เนื้อหาเกี่ยวกับการปลุกฝังหรือชี้แนะให้คนมีสภาพดีงามทางความประพฤติและจิตใจในสังคม เช่น การสำนึกบุญคุณ ความปรารถนาดี คุณธรรมของความเป็นมนุษย์ เป็นต้น

2.2 ขนบธรรมเนียม/ประเพณี ได้แก่ เนื้อหาเกี่ยวกับการสะท้อนเอกลักษณ์ของชนชาติที่ถ่ายทอดและสืบสานกันมาตั้งแต่อดีต เช่น การชมจันทร์ การรับประทานขนมไหว้พระจันทร์ในเทศกาลไหว้พระจันทร์ เป็นต้น

2.3 ความเชื่อ/ศาสนา ได้แก่ เนื้อหาเกี่ยวกับการนับถือหรือเชื่อมั่นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยไม่จำเป็นต้องมีเหตุผลหรือหลักฐานมาพิสูจน์ว่าจริงหรือไม่ เช่น ความเชื่อเรื่องผู้เฒ่าจันทรา ความเชื่อเรื่องวาสนา ความเชื่อหลังความตาย เป็นต้น

2.4 ทศนคติ/ความคิดเห็น ได้แก่ เนื้อหาเกี่ยวกับความรู้สึกหรือความคิดเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือคนใดคนหนึ่ง เช่น ความคิดเห็นที่มีต่อการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ความคิดเห็นที่มีต่อความรัก ทศนคติที่มีต่อการใช้ชีวิต เป็นต้น

2.5 แรงบันดาลใจ ได้แก่ เนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างพลังใจให้บุคคล เพื่อก้าวสู่หนทางแห่งความสำเร็จในอนาคต เช่น การให้กำลังใจ การสอนให้ปล่อยวาง การปลอบใจ เป็นต้น

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติผ่านการจัดประเภทของเนื้อหาการขัดเกลาทางสังคมด้านจิตใจของการ์ตูนสั้นจีน เรื่องณรรน้อยอ๊อฉาน ผลปรากฏว่าการขัดเกลาทางสังคมด้านจิตใจประเภททศนคติ/ความคิดเห็นปรากฏมากที่สุด และประเภทขนบธรรมเนียม/ประเพณีปรากฏน้อยที่สุด โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 1 เนื้อหาการขัดเกลาทางสังคมด้านจิตใจในการ์ตูนสั้นจีน เรื่อง ณรรน้อยอ๊อฉาน

ประเภทเนื้อหา	การปรากฏ (ครั้ง)	คิดเป็นร้อยละ
ศีลธรรมจรรยา	14	7.41
ขนบธรรมเนียม/ประเพณี	2	1.06
ความเชื่อ/ศาสนา	12	6.35
ทศนคติ/ความคิดเห็น	134	70.89
แรงบันดาลใจ	27	14.29
รวม	189	100.00

จากตารางข้างต้น สามารถเรียงลำดับเนื้อหาการขัดเกลาทางสังคมด้านจิตใจประเภทต่างๆ จากมากไปน้อยได้ดังต่อไปนี้

อันดับ 1 ทศนคติ/ความคิดเห็น ร้อยละ 70.89

อันดับ 2 แรงบันดาลใจ ร้อยละ 14.29

อันดับ 3 ศีลธรรมจรรยา ร้อยละ 7.41

อันดับ 4 ความเชื่อ/ศาสนา ร้อยละ 6.35

อันดับ 5 ขนบธรรมเนียม/ประเพณี ร้อยละ 1.06

ในเนื้อหาการขัดเกลาทางสังคมด้านจิตใจปรากฏ 189 ครั้ง จาก 197 ตอนทีกล่าวข้างต้น บางตอนพบว่า มีกรณีที่มีเนื้อหาการขัดเกลาทางสังคมด้านจิตใจทั้ง 2 ประเภทประกอบไว้ในตอนเดียวกัน ขณะที่บางตอนไม่พบเนื้อหาการขัดเกลาทางสังคมและเน้นความสนุกสนานเท่านั้น

การจัดลำดับดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการที่เนื้อหาการขัดเกลาทางสังคมด้านจิตใจในการ์ตูนสั้นจีน เรื่องณรรน้อยอ๊อฉานประเภททศนคติ/ความคิดเห็นปรากฏมากที่สุด เนื่องจากวัยรุ่นจีนแสวงหา

ชีวิตที่มีคุณภาพสูงของผู้คนได้เพิ่มแรงกดดันที่มองไม่เห็นของตนเอง ความกดดันที่มาจากความยากลำบากในการถูกจ้างงาน การซื้อบ้าน การเข้าโรงเรียนของลูกหลาน การใช้ชีวิตหลังเกษียณอายุ และความเครียดจากแรงกดดันจากหน่วยงานและการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ทำให้เกิดความตื่นตระหนกและความวิตกกังวลในฐานะของตนเอง ซึ่งประเด็นนี้เป็นประเด็นที่สังคมกำลังสนใจและให้ความสำคัญ ตอบสนองต่อลักษณะทางด้านจิตใจ (จิตลักษณะ) ของชาวจีน และสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการทางด้านจิตใจของพวกเขา ส่วนเนื้อหาประเภทขนบธรรมเนียม/ประเพณีปรากฏน้อยที่สุด เนื่องจากชาวจีนในปัจจุบันมีความสนใจเรื่องขนบธรรมเนียม/ประเพณีน้อยลงตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งมุ่งให้ความสำคัญกับวัตถุและผลประโยชน์มากกว่าสิ่งอื่น

จากการวิเคราะห์ข้อมูล เนื้อหาการขัดเกลาทางสังคมด้านจิตใจของการตุ๋นสั้นเงินเรื่อง เณรน้อยอ้วน ประกอบด้วย 5 ประเภทหลัก ได้แก่ ศีลธรรมจรรยา ขนบธรรมเนียม/ประเพณี ความเชื่อ/ศาสนา ทัศนคติ/ความคิดเห็น และแรงบันดาลใจ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ศีลธรรมจรรยา

เนื้อหาการตุ๋นสั้นเงิน เรื่องเณรน้อยอ้วน ที่สะท้อนการขัดเกลาทางสังคมด้านจิตใจประเภทศีลธรรมจรรยา โดยแสดงให้เห็นถึงการประพฤติปฏิบัติและจิตใจที่ดีงาม มีทั้งหมด 10 ประเด็นย่อย ได้แก่ การสำนึกบุญคุณ ความปรารถนาดี คุณธรรมของความเป็นมนุษย์ การถนอมน้ำใจ การช่วยเหลือ การรู้จักตนเอง การเสียสละ การมองข้อดีของผู้อื่น ความซื่อสัตย์ และความมีน้ำใจ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1 การสำนึกบุญคุณ

การสำนึกบุญคุณเป็นหนึ่งในการประพฤติปฏิบัติตามหลักศีลธรรมจรรยาอันดีงาม และได้รับอิทธิพลจากปรัชญาขงจื้อ ซึ่งให้ความสำคัญกับการสำนึกบุญคุณในฐานะเป็นเครื่องมือการจัดระเบียบทางสังคมในระดับครอบครัวไปจนถึงคุณธรรมที่ชนชั้นนำทางสังคมได้ยึดถือและสืบทอดเพื่อเป็นเครื่องมือทางการเมืองการปกครองและธำรงรักษาโครงสร้างทางสังคม (อติชาติ คำพวง, 2563, หน้า 154) ดังเช่นในตัวอย่าง อ้วนจดจำความดีของอาจารย์ไว้เสมอ เขาอยากจะทำอาหารให้อาจารย์ฉันสักมื้อ เพื่อเป็นการตอบแทน

一禅：方丈说，人要学会感恩，要念着别人的好。师父平时对我那么好，所以我想着给师父做顿饭吃。

อ้วน: เจ้าอาวาสเคยบอกว่า คนเราต้องรู้จักสำนึกในบุญคุณ ต้องจดจำความดีของผู้อื่น ปกติอาจารย์ดูแลผมเป็นอย่างดี ผมก็เลยอยากจะทำอาหารให้อาจารย์ฉันสักมื้อ

(ตอนที่ 51)

ตัวอย่างที่ 2 ความปรารถนาดี

ความปรารถนาดีเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมให้สังคมมั่นคงและปรองดองมากขึ้น การส่งต่อความปรารถนาดีให้กับผู้อื่น ยังถือเป็นการมอบความปรารถนาดีให้กับตนเองด้วย ดังเช่นในตัวอย่าง พี่เสี่ยวชุนั่งถอนใจและถามอ้วนว่าต้องยืนอยู่บนภูเขาที่สูงขนาดไหนถึงจะเก็บดวงดาวได้ ซึ่งในความเป็นจริงการเก็บดวงดาวเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ แต่เพราะความปรารถนาดีอยากให้อื่นมีความสุข อ้วนจึงหยิบกระเป่าใบหนึ่งที่ใส่หิ้งห้อยไว้จนเต็มมาเปิดให้พี่เสี่ยวชุนดู เพื่อจะสื่อสารว่าหิ้งห้อยก็เป็นเหมือนดวงดาว ตอนที่พี่เสี่ยวชุนสามารถเก็บดวงดาวได้ตามความฝันแล้ว และเมื่อพี่เสี่ยวชุนมีความสุข อ้วนก็มีความสุขไปด้วย

ภาพ 1 อี้ฉานเปิดกระเป๋าใส่หิ่งห้อยให้พี่เสี่ยวซูดู (ตอนที่ 68)
(ที่มา: Little Monk Yichan, 2017)

ตัวอย่างที่ 3 คุณธรรมของความเป็นมนุษย์

คุณธรรมของความเป็นมนุษย์ คือ การปฏิบัติตนตามกรอบกฎเกณฑ์ต่างๆ ของสังคม การประพฤติตนให้อยู่ในกรอบของความดีงาม หมั่นทบทวนตนเองอยู่เสมอ ไม่ให้อคติด้านลบต่างๆ มากระทบต่อความคิดหรือการประพฤติตน เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสงบสุข เช่น

一禅: 师父, 我很年轻, 现在要怎么做, 几年后才能成长为更完美的人呢?

อี้ฉาน: อาจารย์ ผมยังเป็นวัยรุ่นอยู่ ตอนนี้ต้องทำยังไง ต่อไปถึงจะสามารถเป็นคนที่สมบูรณ์แบบได้

师父: 修行、克服和对付自己。你要克服的是你的虚荣心, 是你的炫耀欲, 你要对付的是你时刻想要出风头的小聪明。

พระอาจารย์: บำเพ็ญ การปราบ และต่อสู้กับตนเอง สิ่งที่เราจะต้องกำราบให้ได้คือจิตใจที่ฟุ้งซ่าน และความต้องการโอ้อวดตน สิ่งที่เราต้องขังใจเสมอคือการแสดงความฉลาดแกมโกงเพื่อโอ้อวดตน

(ตอนที่ 81)

จากตัวอย่างข้างต้น เนื้อหาการขัดเกลาทางสังคมด้านจิตใจประเภทศีลธรรมจรรยาตอบสนองต่อแนวคิดเรื่องลักษณะทางด้านจิตใจของชาวจีน ข้อที่ 4 คือ ความสมบูรณ์แบบในการเป็นมนุษย์และการรักษาความดี กับความผันแปรและการสูญเสียความดีในตัวบุคคล ความสมบูรณ์แบบในการเป็นมนุษย์ เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงศีลธรรมจรรยาอันดีงาม เนื่องจากปัจจุบันสังคมจีนมีการเปลี่ยนแปลงไป ผู้คนจำนวนหนึ่งไม่อาจรักษาความดีงามในตัวบุคคลไว้ได้ และมองเห็นแต่ผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับตนเท่านั้น การดูสนั่นเรื่องณ่อยอี้ฉาน จึงมีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการสำนึกบุญคุณของผู้ที่เคยทำดีกับตนเอง การมีความปรารถนาดีอยากให้อื่นมีความสุข การมีคุณธรรมของความเป็นมนุษย์ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้เห็นถึงคุณค่าของการเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบ กระตุ้นให้เห็นถึงความสำคัญของการรักษาความดีงามในตัวบุคคล เพื่อให้สังคมจีนสามารถเจริญก้าวหน้าต่อไปได้อย่างราบรื่น

2. ขนบธรรมเนียม/ประเพณี

เนื้อหาการดูสนั่นจีนเรื่องณ่อยอี้ฉาน ที่สะท้อนการขัดเกลาทางสังคมด้านจิตใจประเภทขนบธรรมเนียม/ประเพณีนั้นเป็นเนื้อหาที่สะท้อนถึงการดำรงชีวิตของคนจีน ไม่ว่าจะเป็นด้านทรัพย์สินเงินทอง ด้านจิตใจ ด้านสังคม โดยผ่านการประพฤติตนของตัวละครตามกรอบของขนบธรรมเนียม/ประเพณี ซึ่งประกอบด้วย 2 ประเด็นย่อย ได้แก่ ฉลองปีใหม่จีน และวันไหว้พระจันทร์ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1 ฉลองปีใหม่จีน

ช่วงปีใหม่จีน หรือตรุษจีน (春节) ชาวจีนมักจะฉลองปีใหม่ตามขนบธรรมเนียมประเพณี เช่น กลับมาหาครอบครัวเพื่ออยู่พร้อมหน้าพร้อมตากัน และไหว้เจ้าเพื่อเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต

一禅: 师父, 可是过年有好多值得高兴的事啊! 比如可以见到好多平时见不到的人; 总是闭关的老方丈, 这几天要出关了; 在外面挂单修行的一强师兄也回来了……

อี้ฉาน: อาจารย์ แต่ในช่วงปีใหม่จะมีเรื่องราวมากมายให้น่ายินดีนะครับ เช่น ได้เจอคนที่ปกติไม่ได้เจอท่านเจ้าอาวาสที่เก็บตัวเข้าฌานมาตลอดก็จะออกฌาน หลวงพี่อี่เฉียนที่ไปศึกษาธรรมที่วัดอื่นก็กลับมาแล้ว

师父: 是啊。家人团聚, 大家都健健康康的……

พระอาจารย์: ใช่แล้ว สมาชิกครอบครัวจะมาอยู่พร้อมหน้าพร้อมตากัน ทุกคนล้วนสุขภาพแข็งแรง ...

一禅: 过几天二娘就要上山烧香。

อี้ฉาน: อีกไม่กี่วัน คุณป้ารองก็จะขึ้นเขาไปไหว้เจ้า

(ตอนที่ 8)

ตัวอย่างที่ 2 วันไหว้พระจันทร์ (中秋节)

วันไหว้พระจันทร์ หรือเรียกว่า เทศกาลแห่งความสามัคคีกลมเกลียว (团圆节) เป็นเทศกาลหนึ่ง ที่สืบทอดมาตั้งแต่โบราณของชาวจีน ในเทศกาลไหว้พระจันทร์ของทุกปี (วันที่ 15 เดือน 8 ตามปฏิทินจันทรคติของจีน) จะเป็นช่วงเวลาที่พระจันทร์เต็มดวงและสว่างที่สุด เปรียบเสมือนสมาชิกในครอบครัวมาอยู่พร้อมหน้ากันบนโต๊ะอาหาร เต็มไปด้วยบรรยากาศที่มีชีวิตชีวา โดยมีกิจกรรมเฉลิมฉลองตามตัวละครในการ์ตูน ได้แก่ การรับประทานขนมไหว้พระจันทร์ และการชมจันทร์

ภาพ 2 รับประทานขนมไหว้พระจันทร์ (ตอนที่ 64)

(ที่มา: Little Monk Yichan, 2017)

ภาพ 3 ชมจันทร์ (ตอนที่ 64)

จากตัวอย่างข้างต้น เนื้อหาการขัดเกลาทางสังคมด้านจิตใจประเภทขนบธรรมเนียม/ประเพณีตอบสนองต่อแนวคิดเรื่องลักษณะทางด้านจิตใจของชาวจีน ข้อที่ 1 คือ ความเป็นหนึ่งเดียวกับความหลากหลายเกี่ยวกับเป้าหมายของชีวิต โดยการที่ชาวจีนมีเป้าหมายในชีวิตเพียงอย่างเดียว คือ มุ่งแสวงหาแต่ผลประโยชน์ ผลประโยชน์เป็นเครื่องพิสูจน์ของชีวิตที่มีความสุขและสมบูรณ์แบบ สิ่งนี้ทำให้จิตวิญญาณของชาวจีนเกิดภาวะขาดสติ สัน จนรู้สึกอ้างว้างเปล่าในจิตใจ ดังนั้น เทศกาลจีนต่างๆ ที่นำเสนอ

ในการ์ตูนสั้นเรื่องณรน้อยอ๊อดานนี้ จึงมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมและเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว สร้างความสมัครสมานกลมเกลียว ก่อให้เกิดความอบอุ่นขึ้นในจิตใจของสมาชิกในครอบครัว เช่น เมื่อถึงเทศกาลตรุษจีนและไหว้พระจันทร์ ชาวจีนที่อยู่ต่างถิ่นก็จะกลับบ้านมาอยู่พร้อมหน้าพร้อมตากัน ทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นการรับประทานอาหาร ขนมไหว้พระจันทร์ หรือการชมจันทร์ สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่า ผู้สร้างการ์ตูนต้องการนำเสนอจารีตประเพณีอันดีงามของจีน เพื่อนำเสนออัตลักษณ์ความเป็นจีนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นที่นิยมของผู้คนในสังคมจีนร่วมสมัย

3. ความเชื่อ/ศาสนา

เนื้อหาการ์ตูนสั้นเรื่องณรน้อยอ๊อดานที่สะท้อนการขัดเกลาทางสังคมด้านจิตใจประเภทความเชื่อ/ศาสนานั้น ประกอบด้วย 6 ประเด็นย่อย ได้แก่ ความเชื่อเรื่องวาสนา ความเชื่อเรื่องน้ำแกงยายเม็ง ความเชื่อเรื่องผู้เฒ่าจันทรา ความเชื่อเรื่องอดีตชาติ ปัจจุบันชาติ และอนาคตชาติ ความเชื่อเรื่องชีวิตหลังความตาย และความเชื่อเรื่องหนึ่งบุปผาหนึ่งโลก เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 1 ความเชื่อเรื่องวาสนา (缘分)

ชาวจีนเชื่อว่าวาสนาเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การที่บุคคลสองคนมาพบเจอกันเป็นเพราะมีวาสนาต่อกัน ในทางกลับกัน ถ้าไม่ได้พบเจอกันแสดงว่าไร้วาสนา โดยวาสนาไม่ได้มีความหมายในความสัมพันธ์เชิงคู่สาวเท่านั้น แต่ยังหมายถึงความสัมพันธ์ประเภทอื่นด้วย เช่น ครอบครัว เพื่อน เพื่อนร่วมงาน คนรู้จัก หรือผู้คนที่ได้พบเจอ

一禅：师父，有哪些事看似是意外，其实是命中注定？

อ๊อดาน：อาจารย์ เรื่องอะไรคือเรื่องที่เกิดความคาดหมาย แต่ที่จริงถูกโชคชะตาลิขิตไว้แล้ว

师父：你从没想过会遇见她，但…你遇见了；你从没想过爱上她，但…你爱了；你从没想过会失去她，但你失去了。

พระอาจารย์：เธอไม่เคยคิดว่าจะได้พบเจอกับเขา แต่เธอก็ได้พบ เธอไม่เคยคิดว่าจะตกหลุมรักเขา แต่สุดท้ายเธอก็ตกหลุมรัก เธอไม่เคยคิดว่าจะเสียเขาไป แต่สุดท้ายเธอก็สูญเสียเขาไป

(ตอนที่ 188)

ตัวอย่างที่ 2 ความเชื่อเรื่องน้ำแกงยายเม็ง (孟婆汤)

ความเชื่อเรื่องน้ำแกงยายเม็งมาจากเทพนิยายจีนที่เล่ากันมาตั้งแต่สมัยโบราณ กล่าวกันว่าเมื่อคนเราตายไปจะต้องเดินผ่านสะพาน奈何 (奈何桥) เพื่อไปเกิดใหม่ ด้านข้างของสะพานจะมียายเม็งเฝ้าอยู่ ก่อนที่จะเดินข้ามสะพานทุกคนจะต้องดื่มน้ำแกงยายเม็งเพื่อให้ลืมความทรงจำทั้งดีและร้ายในชาติก่อนจนหมดสิ้น (Fan, & Wang, 2009, p.34) ปัจจุบันวัยรุ่นชาวจีนจึงนิยมนำเทพนิยายเรื่องนี้มาเป็นสัญลักษณ์ของการลืมความทุกข์ เช่น คุณชายหวังอกหักและรู้สึกเสียใจ จึงอยากจะทำน้ำแกงยายเม็งเพื่อให้ลืมสิ่งที่ทำให้ทุกข์ใจ

一禅：师父！师父！哪里有孟婆汤卖啊？

อ๊อดาน：พระอาจารย์ พระอาจารย์ ที่ไหนมีขายน้ำแกงยายเม็ง

师父：哦？怎么问起这个啦？

พระอาจารย์：ทำไมอยู่ดี ๆ ถึงถามเรื่องนี้ละ

一禅：哎！王公子又失恋了，在那抱着大树呜呜哭呢。还跟我说，只有喝了忘情水孟婆汤才能舒坦点。

อ๊ฉาน: เฮ้อ คุณชายหวังอกหักอีกแล้ว กำลังกอดต้นไม้ร้องไห้อื้อๆ อยู่ และยังบอกผมว่า มีเพียงดื่มน้ำแกงยายเม้งเท่านั้น ถึงจะสบายใจขึ้นได้

師父：傻小子，他哪是想喝汤，是想忘些东西罢了。

พระอาจารย์: เด็กโง่เอ๊ย เขาอยากดื่มน้ำแกงยายเม้งที่ไหนล่ะ เขาแค่อยากลืมเรื่องบางเรื่องเท่านั้นเอง

(ตอนที่ 20)

ตัวอย่างที่ 3 ความเชื่อเรื่องผู้เฒ่าจันทรา (月老)

ผู้เฒ่าจันทรา เป็นกามเทพในความเชื่อของชาวจีน ทำหน้าที่เชื่อมวาสนาโดยการผูกด้ายแดงไว้ระหว่างชายหญิงเพื่อให้ได้เป็นเนื้อคู่กัน (Muo, 2015, p.18) หากพูดว่ายายเม้ง (孟婆) ช่วยคนลืมความทุกข์ เช่นนั้นผู้เฒ่าจันทราก็สามารถสร้างความสุขสมหวังในเรื่องบุพเพสันนิวาสให้คนเราได้

一禅：这么多施主都为情所困，姻缘树上的愿望都快挂满了。要是月老大方点，多牵些红线，这些施主们的烦恼也就没有了。

อ๊ฉาน: ญาติโยมทั้งหลายต่างมีปัญหาเกี่ยวกับความรัก ต้นไม้แห่งบุพเพสันนิวาสก็เกือบจะเต็มไปด้วยคำอธิษฐานแล้ว ถ้าหากผู้เฒ่าจันทราใจกว้างหน่อย ผูกด้ายแดงให้มากกว่านี้ ปัญหาของญาติโยมเหล่านี้ก็จะหมดไป

....

師父：可是一禅，月老终究是月老，糊涂牵错的姻缘总能在下一段缘分中消解。这些许愿的施主们没有谁会痛苦一世，都会在未来的时光里以意想不到的方式如愿以偿。

พระอาจารย์: แต่ว่าอ๊ฉาน ผู้เฒ่าจันทราจะยังไงก็เป็นผู้เฒ่าจันทราอยู่วันยังค่ำ บุพเพสันนิวาสที่เชื่อมโยงผิดก็จะได้รับการแก้ไขในครั้งถัดไปเสมอ ญาติโยมเหล่านี้ที่มาอธิษฐานก็ไม่มีใครต้องทรมานไปตลอดชีวิต ในอนาคตต่างจะได้สมความปรารถนาด้วยวิธีการที่คาดไม่ถึง

(ตอนที่ 42)

ตัวอย่างที่ 4 ความเชื่อเรื่องอดีตชาติ ปัจจุบันชาติ และอนาคตชาติ

ถึงแม้ว่าปัจจุบันชาวจีนที่นับถือศาสนาพุทธจะมีไม่มาก แต่ในความเป็นจริงแล้วแนวคิดของพุทธศาสนาได้หลอมรวมกับแนวคิดขงจื้อและเต๋า หยั่งรากลึกลงในสังคมและวัฒนธรรมจีนมายาวนาน (You, 2008, pp. 116-125) ยกตัวอย่างเช่น ความเชื่อเรื่องอดีตชาติ ปัจจุบันชาติ และอนาคตชาติ ดังต่อไปนี้

一禅：师父，你说人真的有前世今生吗？

อ๊ฉาน: อาจารย์ อาจารย์ว่าคนเรามีภพชาติจริงมั๊ย

師父：我们佛家讲究前世因今生果。

พระอาจารย์: ชาวพุทธอย่างเราให้ความสำคัญกับเรื่องเหตุในชาติก่อนจะส่งผลในชาตินี้

一禅：那我今生遇到的所有人，所有的幸运和劫难都是前世中种的因咯？

อ๊ฉาน: ถ้างั้นทุกคนที่ผมได้พบเจอในชาตินี้ก็กับความโชคดีและความโชคร้ายทั้งหลาย ล้วนเป็นเหตุที่ผมสร้างในชาติที่แล้วใช่หรือเปล่าครับ

师父：可能吧。毕竟有些人，你从见他第一眼起，你就知道这一生是在劫难逃啦。

พระอาจารย์: อาจจะใช้มั้ง เพราะจะยังไงก็มีคนบางคนที่เราเพียงแค่เห็นแวบแรก ก็รู้เลยว่าชาตินี้เธอหนี เขาไม่พ้น

(ตอนที่ 80)

一禅：师父，你说两个注定不可能在一起的人，为什么要安排他们相遇？

อี้ฉาน: อาจารย์ อาจารย์ว่าคนสองคนที่ไม่น่าจะคบกันได้ ทำไมชะตาถึงทำให้ได้พบกัน

师父：也许是上辈子欠的太多，这辈子注定要还的，所有的相遇不是恩赐便是劫难。若无相欠怎会相见！

พระอาจารย์: อาจจะเป็นเพราะว่าพวกเขาติดค้างกันเยอะในชาติก่อน แล้วถูกลิขิตให้ต้องมาชดใช้กัน การพบเจอทั้งหลายนั้น ถ้าไม่ใช่เพื่อตอบแทน ก็เพื่อทวงคืน ถ้าชาติที่แล้วเราไม่ได้ติดค้างกัน แล้วชาตินี้เราจะเจอกันได้อย่างไร

(ตอนที่ 182)

ตัวอย่างที่ 5 ความเชื่อเรื่องชีวิตหลังความตาย

ชีวิตหลังความตายเป็นประเด็นทางด้านความเชื่อ เพราะไม่มีใครสามารถให้คำตอบและพิสูจน์ได้ว่าหลังจากมนุษย์เสียชีวิตไปแล้วจะดับสูญไป หรือจะไปอยู่ที่ไหน แต่มีชาวจีนบางคนเชื่อว่า เมื่อคนที่รักเสียชีวิตไปแล้ว เขาจะกลายเป็นดวงดาวบนท้องฟ้า เมื่อเราหงนหน้ามองดูท้องฟ้าในตอนกลางคืน ก็จะเห็นดาวดวงหนึ่งสุกสว่างที่สุด นั่นคือคนที่เสียชีวิตไป ซึ่งเขากำลังมองดูเราอยู่

一禅：我听说逝去的亲人会变成星星，在天空中看着我们。

อี้ฉาน: ผมเคยได้ยินว่าญาติที่เสียชีวิตไปแล้วจะกลายเป็นดวงดาวและมองดูเราจากบนท้องฟ้า

师父：可能是啊，他们带着亲人的牵挂，或者变成星星，或者变成白云，在另一个世界俯瞰着守护着我们。

พระอาจารย์: อาจจะใช้ พวกเขาได้พกพาความห่วงหาจากญาติไปด้วย บางที (พวกเขา) อาจจะเป็นกลายเป็นดวงดาว หรืออาจจะกลายเป็นเมฆขาว ก็มองดูเรา ปกป้องเราจากโลกอีกใบหนึ่ง

一禅：那我们的思念他们会知道吗？

อี้ฉาน: ถ้าอย่างนั้นพวกเขาจะรับรู้ความคิดถึงของเรามั้ย

师父：嗯……也许会吧。

พระอาจารย์: อืม...น่าจะรู้อั้ง

(ตอนที่ 77)

จากตัวอย่างข้างต้น เนื้อหากำหนดขึ้นเรื่องเนอญายออี้ฉานที่สะท้อนการขัดเกลาทางสังคมด้านจิตใจประเภทความเชื่อ/ศาสนาตอบสนองต่อแนวคิดเรื่องลักษณะทางจิตใจของชาวจีน ข้อที่ 2 คือ ความกดดันและความเครียด กับการเสพสุขและการปล่อยใจตามอารมณ์ การกำหนดขึ้นเรื่องเนอญายออี้ฉาน มุ่งเน้นและส่งเสริมให้ผู้คนสามารถรับมือกับความกดดันและความเครียดจากการเปลี่ยนแปลงในชีวิตประจำวันได้ ช่วยให้ผู้คนผ่อนคลายและสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข เช่น การนำเสนอความเชื่อเรื่องวาทสนากับความเชื่อเรื่องอดีตชาติ ปัจจุบันชาติ และอนาคตชาตินั้นมีบทบาทในการโน้มน้าวจิตใจให้ผู้คนยอมรับเรื่องราวที่เกิดขึ้นด้วยความเต็มใจ การที่คนเราจะคบหาหรือเลิกกับใครนั้นเป็นเพราะมี

วาสนาต่อกัน เมื่อวาสนาหมดสิ้นก็ต้องเลิกกันไป และความเชื่อเรื่องวาสนานั้นสัมพันธ์โดยตรงกับความเชื่อเรื่องชาติภพ การที่ในชาตินี้คนเราจะมิวาสนาต่อกันได้นั้น เป็นเพราะได้สั่งสมบุญร่วมกันหรือติดค้างกันมาในชาติก่อน เมื่อคิดได้เช่นนี้ก็จะสามารถยอมรับความผิดหวังที่เกิดขึ้นจากการเลิกกันได้ นอกจากนี้การที่คนสิ้นใจเรื่องแฉะน้อยอึดามยังมีการนำเสนอความเชื่อเรื่องน้ำแกงยายเม็งที่สามารถช่วยให้คนล้มความทุกข์ และความเชื่อเรื่องผู้เฒ่าจันทราที่สามารถสร้างความสุขสมหวังในเรื่องบุพเพสันนิวาส ความเชื่อเหล่านี้สามารถเป็นที่พึ่งทางใจให้แก่ผู้คนที่กำลังมีความทุกข์หรือกำลังแสวงหาบุพเพสันนิวาสได้ว่า ยังมีสิ่งที่จะช่วยให้ล้มความทุกข์ได้ และยังมีผู้ที่สามารถช่วยให้สุขสมหวังในความรักได้ ความเชื่ออีกเรื่องหนึ่งที่มีการนำเสนอในการ์ตูนสั้นเรื่องนี้คือ ความเชื่อเรื่องชีวิตหลังความตาย ความเชื่อนี้ช่วยปลอบใจผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่ให้คลายความโศกเศร้าเมื่อญาติเสียชีวิตไป ให้รู้สึกว่ามีชีวิตไม่ได้ไปไกลจากเรา เขายังอยู่กับเรา แค่ไม่ได้ใช้ชีวิตด้วยกันเท่านั้น เขาอาจจะกลายเป็นดวงดาว หรือเมฆขาว คอยมองดู คอยปกป้องเราจากอีกโลกหนึ่ง จะเห็นได้ว่าตัวอย่างความเชื่อที่ได้ยกมาข้างต้นนั้นสามารถเยียวยาจิตใจของชาวจีนไม่ให้เกิดอันหรือตั้งเครียดจนเกินไป จนอาจเป็นเหตุให้หนีปัญหาด้วยการเสพยา และปล่อยให้ชีวิตผ่านไปวันๆ ได้

4. ทักษะคิด/ความคิดเห็น

เนื้อหาการ์ตูนสั้นเรื่องแฉะน้อยอึดามที่สะท้อนการขัดเกลาทางสังคมด้านจิตใจประเภททักษะคิด/ความคิดเห็นมีที่มาจาก การแลกเปลี่ยนความคิดในประเด็นต่าง ๆ ที่พบในชีวิตประจำวันระหว่างตัวละครในการ์ตูน ประกอบด้วย 6 ประเด็นย่อย ได้แก่ การเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ความรัก การใช้ชีวิต ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล บุคลิกภาพส่วนบุคคล และอารมณ์/ความรู้สึก ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1 การเติบโตเป็นผู้ใหญ่

การเติบโตเป็นผู้ใหญ่นั้นทำให้ผู้คนเข้าใจโลกและชีวิตมากยิ่งขึ้น ตัวอย่างนี้สะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างทางความคิดและการกระทำของเด็กและผู้ใหญ่ เตือนสติผู้คนให้มีเหตุผลมากขึ้น และไม่กระทำสิ่งที่ไร้เดียงสาเช่นเด็กเล็ก ๆ

一禅：小时候想快点长大离开父母，长大后想回家陪在父母身边；小时候总骗父母说学校要交钱，长大后总骗父母说钱还够用；小时候最烦父母唠叨吃饱穿暖，长大后最常叮嘱父母保重身体；小时候只要求助父母凡事总有办法，长大后才发现父母也有老了无助的那天。

อึดาม: ตอนเด็ก ๆ อยากรีบโตขึ้นแล้วไปจากพ่อแม่ แต่พอโตขึ้นอยากกลับบ้านไปอยู่เป็นเพื่อนพ่อแม่ ตอนเด็กๆ ชอบหลอกพ่อแม่ว่าโรงเรียนให้จ่ายเงินค่าโน่นค่านี้ แต่พอโตขึ้นชอบหลอกพ่อแม่ว่ายังมีเงินพอใช้ ตอนเด็กๆ รำคาญพ่อแม่ที่จู้จี้เรื่องอาหารการกินและสุขภาพ แต่พอโตขึ้นกำชับพ่อแม่ให้คอยดูแลสุขภาพ ตอนเด็กๆ เพียงขอความช่วยเหลือ พ่อแม่ก็มักจะมีทางออกให้เสมอ แต่พอโตขึ้นเพิ่งได้สังเกตว่าพ่อแม่ก็มีวันที่แก่ชราและต้องการความช่วยเหลือเช่นกัน

(ตอนที่ 151)

ตัวอย่างที่ 2 ความรัก

ความรักเป็นส่วนหนึ่งในความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งไม่มีมาตรฐานที่สามารถตัดสินว่าความรักคืออะไร เป็นอย่างไร แต่สามารถรับรู้ได้ด้วยความรู้สึก หรือผ่านการกระทำของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่แสดงออกมาด้วยความจริงใจ คอยเป็นห่วงเป็นใย หรือปรารถนาแต่สิ่งดี ๆ ให้กับอีกคนหนึ่ง เช่น

一禅：师父，怎样才能遇到对的人呢？

อ๊ฉมาน: อาจารย์ ทำยังไงถึงได้เจอคนที่ใช่

父：除了等，别无他法吧？

พระอาจารย์: นอกจากรอคอย คงไม่มีวิธีอื่นแล้วมั้ง

一禅：哎！要是有个期限就好了。

อ๊ฉมาน: โธ่ ถ้า (การรอคอย) มีวันสิ้นสุดก็คงจะดี

师父：这件事的美妙之处也正在于此啊！

พระอาจารย์: จุดที่งดงามในเรื่องนี้ก็อยู่ตรงนี้แหละ

一禅：哦？

อ๊ฉมาน: หรือ

师父：你不知道那个对的人何时来，有一天他会突然闯进你的生活。不是今天就是明天，不是明天就是后天。总之，那个人一定会来的。

พระอาจารย์: คุณไม่รู้ว่าคนนั้นจะมาเมื่อไร จะมีสักวันหนึ่งที่เขาจะเข้ามาในชีวิตของคุณ ไม่ใช่วันนี้ก็เป็นพรุ่งนี้ไม่ใช่พรุ่งนี้ก็เป็นมะรืนนี้ สรุปลแล้วคน ๆ นั้นจะต้องมาแน่นอน

(ตอนที่ 82)

一禅：师父，恋爱中最重要的是什么？

อ๊ฉมาน: อาจารย์ สิ่งที่สำคัญที่สุดในความรักคืออะไร

师父：一份对等的恋爱必然建立于对等的付出，单方面的委曲求全之后让自己越来越辛苦还不如早放手。

พระอาจารย์: ความรักที่เท่าเทียมกันต้องสร้างขึ้นจากความทุ่มเทที่เท่ากัน หากต้องกล้ำกลืนความรู้สึกที่ไม่เป็นธรรมอยู่ฝ่ายเดียวเพื่อรักษาความรักไว้ ก็ไม่สู้รับถอยออกมาดีกว่า

(ตอนที่ 105)

一禅：这个世界上哪有那么多差一点就在一起。不过是一个打死不说，一个装傻到底。

อ๊ฉมาน: ในโลกนี้มีคู่รักที่เกือบจะได้คบกันเยอะซะที่ไหน มันก็แค่คนหนึ่งไม่พูด (สารภาพรัก) และอีกคนหนึ่งไม่ว่าจะยังงี้ยังแก้งังอยู่ (ทำเป็นไม่รู้ว่าเขารัก) ก็แค่นั้น

(ตอนที่ 152)

ตัวอย่างที่ 3 การใช้ชีวิต

การใช้ชีวิตเป็นสิ่งที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติของบุคคล การเลือกใช้ชีวิตอย่างไร หรือใช้ชีวิตในสภาพแวดล้อมเช่นไร เป็นสิ่งที่ขึ้นอยู่กับตัวบุคคลๆ นั้น ดังเช่นในตัวอย่าง มนุษย์ทุกคนล้วนต้องตาย ไม่วันใดก็วันหนึ่ง แต่ ณ ช่วงเวลาที่ยังมีชีวิตอยู่ก็สามารถเลือกใช้ชีวิตให้ได้สัมผัสทั้งทุกข์ สุข และค้นพบความหมายของการมีชีวิตอยู่ได้

一禅：师父，小蝴蝶死了。

อ๊ฉมาน: อาจารย์ ผีเสื้อน้อยตายแล้ว

师父：这是生死轮回，我们活了很久之后也会死啊。

พระอาจารย์: นี่คือวัฏจักรของชีวิต หลังจากพวกเรามีชีวิตอยู่มานานก็จะต้องตายเช่นกัน

一禅：啊？我们也会死啊！既然都要死，那活着是为了什么呢？

อ๊ฉมาน：ห๊ะ พวกเราก็ต้องตายด้วยเหอ ในเมื่อต้องตายอยู่แล้ว แล้วมีชีวิตอยู่เพื่ออะไรละ

師父：活着…也许是为了，清泉流过时不错过甘甜，花光浓烂时能有人陪伴，风雨飘摇时能有所守护吧。

พระอาจารย์：มีชีวิตอยู่...อาจจะเพื่อ ไม่ให้พลาดความหวานละมุนลิ้นเวลาน้ำบริสุทธิ์ไหลผ่านยามที่ดอกไม้เบ่งบานมีคนคอยอยู่เคียงข้าง ยามมีลมฝนมีคนคอยปกป้องดูแลกรรมัง

(ตอนที่ 62)

จากตัวอย่างข้างต้น เนื้อหาการตัดสินใจเรื่องณ่อยอ๊ฉมานที่สะท้อนการขัดเกลาทางสังคมด้านจิตใจประเภททัศนคติ/ความคิดเห็น ครอบคลุมแนวคิดเรื่องลักษณะทางด้านจิตใจของชาวจีนทุกข้อ (ข้อ1-4) เนื้อหาการตัดสินใจเรื่องณ่อยอ๊ฉมานที่สะท้อนการขัดเกลาทางสังคมด้านจิตใจประเภททัศนคติ/ความคิดเห็น ประกอบไปด้วย 6 ประเด็น ได้แก่ การเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ความรัก การใช้ชีวิต ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล บุคลิกภาพส่วนบุคคล และอารมณ์/ความรู้สึก ซึ่งแต่ละประเด็นอาจจะตอบสนองต่อลักษณะทางด้านจิตใจของชาวจีนมากกว่า 1 ข้อ ยกตัวอย่างเช่น

การนำเสนอเรื่องการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ตอบสนองต่อแนวคิดเรื่องลักษณะทางด้านจิตใจของชาวจีนข้อที่ 4 คือ ความสมบูรณ์แบบในการเป็นมนุษย์และการรักษาความดี กับความผันแปรและการสูญเสียความดีในตัวบุคคล โดยแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการทางความคิดเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ตอนเด็กคนเราอาจขาดองค์ประกอบด้านจิตใจข้อใดข้อหนึ่งไป ทำให้จิตใจขาดความสมดุลและขาดความสมบูรณ์แบบในการเป็นมนุษย์ แต่เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ก็เริ่มพัฒนาความสมบูรณ์แบบในการเป็นมนุษย์ขึ้น ทำให้จิตใจถูกพัฒนาขึ้นตามไปด้วย การนำเสนอเรื่องการเติบโตเป็นผู้ใหญ่สามารถโน้มน้าวจิตใจผู้คนที่รู้จักทำตนเป็นผู้ใหญ่ที่มีความสมบูรณ์แบบในการเป็นมนุษย์ ถึงพร้อมด้วยศีลธรรมจรรยาอันดีงาม อีกทั้งรักษาความดีเอาไว้ เพื่อไม่ให้เกิดผลเสียเพราะการกระทำที่ไร้เดียงสาเช่นเด็ก ๆ

สำหรับเรื่องความรัก ตัวอย่างข้างต้น ได้มีการกล่าวถึงผู้ที่ยังไม่มีคู่รัก หรือผู้ที่กำลังกังวลว่าคนที่ใช่จะเข้ามาในชีวิตเมื่อไร หากคนเหล่านี้รอคอยอย่างมั่นคง สุดท้ายแล้วคนที่ใช่มาถึงอย่างแน่นอน ในทางกลับกันหากยอมแพ้ตั้งแต่ยังไม่ได้พยายาม (คนหนึ่งไม่พูด และอีกคนหนึ่งไม่ว่าจะยังไงก็ยังไม่ยอมแพ้) ก็จะไม่มีโอกาสได้พบคนที่ใช่เลย ตัวอย่างนี้ตอบสนองต่อแนวคิดเรื่องลักษณะทางด้านจิตใจของชาวจีนข้อที่ 3 คือ การยืนหยัด กับ การยอมแพ้ภายในจิตใจ โดยการยืนหยัดทบาทในการโน้มน้าวจิตใจให้ผู้ชมชาวจีนตระหนักว่า ไม่ว่าเรื่องใดก็ตาม หากยืนหยัดจนถึงที่สุด ก็จะประสบความสำเร็จอย่างแน่นอน แต่ถ้ายอมแพ้แต่แรกก็ไม่มีความหวังที่จะประสบความสำเร็จได้เลย นอกจากนี้คู่รักบางคู่อาจจะเจอปัญหาที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งทุ่มเทอยู่ฝ่ายเดียว จนทำให้ตัวเองรู้สึกถึงความไม่เท่าเทียมจากคู่ของตน เกิดความไม่สมดุลขึ้นในความสัมพันธ์ เนื่องจากผลประโยชน์ที่ได้รับไม่เท่าเทียมกัน ทำให้ความรักของคนสองคนขาดความสุขและไม่สมบูรณ์ ตัวอย่างดังกล่าวตอบสนองต่อแนวคิดเรื่องลักษณะทางด้านจิตใจของชาวจีนข้อที่ 1 คือ ความเป็นหนึ่งเดียวกับความหลากหลายเกี่ยวกับเป้าหมายของชีวิต สะท้อนให้เห็นว่าระหว่างคู่รัก ไม่ควรมองแต่ผลประโยชน์ของตนเอง มิฉะนั้นคนสองคนจะไม่สามารถคบกันให้ยาวนานได้ เป็นการปลูกฝังแนวคิดเรื่องความรักที่ถูกต้องให้กับคู่รัก

ในเรื่องการใช้ชีวิต ตัวอย่างข้างต้นตอบสนองต่อแนวคิดเรื่องลักษณะทางด้านจิตใจของชาวจีนข้อที่ 1 คือ ความเป็นหนึ่งเดียว กับความหลากหลายเกี่ยวกับเป้าหมายของชีวิต การนำเสนอเรื่องการใช้

ชีวิตสะท้อนให้เห็นว่าคนเราทุกคนล้วนต้องตาย ดังนั้น การมีชีวิตอยู่ควรเป็นไปเพื่อไม่ให้พลาดสิ่งดีงามในโลกใบนี้ การตื่นเรื่องนี้กระตุ้นผู้ชมชาวจีนใช้ชีวิตอย่างมีสีสัน ใช้ชีวิตให้มีความหมาย ไม่ใช่แสวงหาแต่ผลประโยชน์เพียงอย่างเดียว ส่งเสริมให้ชาวจีนปรับเปลี่ยนทัศนคติ/ความคิดเห็นในการใช้ชีวิตให้มีคุณค่า

5. แรงแบบตาลใจ

เนื้อหาการ์ตูนสั้นจีนเรื่องณรน้อยอ้อมานที่สะท้อนการขัดเกลาทางสังคมด้านจิตใจประเภทแรงแบบตาลใจนั้นกระตุ้นและสร้างสรรค์พลังบวกให้แก่ผู้คน ส่งเสริมให้ผู้คนนั้นเปลี่ยนแปลงตนเองไปในทิศทางที่ดีขึ้น เพื่อก้าวสู่หนทางแห่งความสำเร็จในอนาคต ซึ่งมีทั้งหมด 6 ประเด็นย่อย ได้แก่ การสอนให้ปล่อยวาง การปลอบใจ การให้กำลังใจ การปรับตัว การให้คำปรึกษา และการสร้างความมั่นใจ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1 การสอนให้ปล่อยวาง

การสอนให้ปล่อยวางสิ่งที่ไม่ดีต่อตนเอง สามารถช่วยให้จิตใจสบายขึ้น เช่นในตัวอย่างด้านล่าง ร้านแลกเงินที่นายท่านเงินบริหารมาสิบปีล้มละลายไป ตอนนี้เขาจึงต้องกลับก็มาทำอาชีพเก่า คือขายเต้าหู้ยิมทาง แต่ดูเหมือนเขาจะไม่ใส่ใจอะไร ทุกวันยังคงร้องตะโกนขายเต้าหู้ด้วยความระรื่น

师父：阿弥陀佛。陈施主大智大勇，实乃我辈楷模啊。

พระอาจารย์: เออหมี่ถั่วไฟ! (อมีตามพุทธ) โยมเงินมีสติปัญญาและความกล้าหาญมาก เป็นแบบอย่างที่ดีจริงๆ

一禅：啊？可是辛苦落空，回到原点，不该伤心吗？

อ้อมาน: ฮะ ทำงานหนักมาแต่กลับสูญเปล่า แลมตอนนี้ยังกลับไปยังจุดเดิม เขาควรจะเสียใจไม่ใช่เหรอ

师父：哈哈。陈老爷用十年时间，从当街小贩到巨富大亨，你说这过程惊不惊喜？

พระอาจารย์: ฮ่าๆ นายท่านเงินใช้เวลาสิบปีจากพ่อค้าเร่ขายของไปสู่เศรษฐีผู้มั่งคั่ง เธอคิดว่าแบบนี้น่าประหลาดใจมั๊ย

一禅：惊喜。

อ้อมาน: น่าประหลาดใจ

师父：惊喜之事重来一次是好事还是坏事，很多事情啊就像这秋千，荡来荡去还是回到原点。但高飞时的惊喜快乐，岂能随着回落消散。现在陈老板回到起点，可能是老天顽皮，让他重玩一次罢了。

พระอาจารย์: เรื่องที่น่าประหลาดใจเกิดขึ้นมาอีกครั้ง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องดีหรือเรื่องร้ายหลายๆ เรื่องก็เหมือนชิงช้านี้ แกว่งไปแกว่งมา สุดท้ายก็ยังกลับไปอยู่ที่จุดเดิม แต่ความประหลาดใจและความสุขในขณะที่แกว่งไปถึงจุดสูงสุด จะไม่หายไปตามที่ตอนแกว่งกลับทรอกนะ ตอนนี้นายท่านเงินกลับไปยังจุดเดิม อาจจะเพราะว่าเทวดาซุกซนและแกล้งให้เขากลับมาเล่นใหม่อีกครั้ง ก็แค่นั้น

(ตอนที่ 21)

ตัวอย่างที่ 2 การปลอบใจ

การปลอบใจเป็นการปลอบโยนผู้คนที่โศกเศร้า จิตตก หรืออยู่ในอารมณ์ด้านลบอื่นๆ เพื่อให้เขาเหล่านั้นมีสภาพจิตใจที่ดีขึ้น เช่น

一禅：当你跌落谷底的时候，可以抱怨，但千万不要绝望，不要放弃。动起来！哪怕慢，哪怕痛苦，情况已经最差了，这时候无论往哪个方向前进你都是在路上。

อี้ฉาน: เมื่อชีวิตของคุณไปถึงจุดตกต่ำ คุณสามารถบ่นได้ แต่อย่าได้ละทิ้งความหวังเด็ดขาด อย่าล้มเลิก จงสู้ต่อไป ต่อให้ช้า ต่อให้ยากลำบากยังไง หรือแม้แต่อยู่ในสถานการณ์ที่แย่ที่สุดในเวลานั้น ไม่ว่าคุณจะไปทางไหน ก็ถือว่าคุณได้ก้าวเดินแล้ว (ไม่ได้หยุดนิ่งอยู่กับที่)

(ตอนที่ 111)

ตัวอย่างที่ 3 การให้กำลังใจ

การให้กำลังใจเป็นการมอบความปรารถนาดีให้แก่ผู้คนที่ต้องการ เพื่อผลักดันให้เขาเหล่านั้นก้าวเดินไปสู่เป้าหมายที่ตั้งใจไว้ เช่น

一禅：做一个努力的人好处在于永远不会辜负自己，没辜负今天的早起，没辜负中午吃的两碗饭，也没辜负晚上牺牲的睡眠。别人看见了也总愿意帮你。倘若你做出一副不喜欢努力的样子，就算人家想拉你一把都不知道你手在哪里。所以，越努力越幸运！

อี้ฉาน: ข้อดีของการเป็นคนขยันก็คือ คุณจะไม่มีวันรู้สึกผิดกับตัวเอง ไม่รู้สึกผิดกับการตื่นเช้าในวันนี้ ไม่รู้สึกผิดกับข้าวสองถ้วยที่กินในตอนเที่ยง และไม่รู้สึกผิดกับเวลาอันที่สละไปในตอนกลางคืน คนอื่นเห็นแล้วก็จะยินดีช่วยคุณ แต่ถ้าคุณทำท่าเหมือนไม่ขยัน ถึงแม้ว่าคนอื่นอยากจะช่วยคุณขึ้นมา แต่ก็ไม่รู้ว่าจะช่วยได้อย่างไร ดังนั้น ยิ่งขยัน ยิ่งโชคดี

(ตอนที่ 142)

จากตัวอย่างข้างต้น เนื้อหากำรตุณสั้นจีน เรื่องณรรนอยอี้ฉาน ที่สะท้อนการขัดเกลาทางสังคมด้านจิตใจประเภทแรงบันดาลใจ ตอบสนองต่อแนวคิดเรื่องลักษณะทางด้านจิตใจของชาวจีน ข้อที่ 3 คือ การยืนหยัด กับ การยอมแพ้ภายในจิตใจ การเปลี่ยนแปลงในชีวิตเป็นอีกบททดสอบหนึ่งของจิตใจมนุษย์ เมื่อคนเราต้องเผชิญหน้ากับความยากลำบากจะรับมือกับมันอย่างไร ในเวลาเช่นนี้สิ่งที่คนเราต้องการมากที่สุดก็คือ การสอนให้ปล่อยวาง การปลอบใจ หรือการให้กำลังใจ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างแรงบันดาลใจนั่นเอง สิ่งที่กำลังสั้นเรื่องนี้นำเสนอว่ามีบทบาทในการโน้มน้าวจิตใจของผู้ชมชาวจีนว่า ยอมแพ้กับปัญหาที่ตนต้องเผชิญง่ายๆ ปัญหาที่เกิดขึ้นมานั้นเป็นสิ่งที่ชั่วคราวเท่านั้น แต่ถ้าหากเราไม่สามารถยืนหยัดสู้กับปัญหาได้ เราก็สามารถบอกเล่าปัญหาให้เพื่อนรับฟัง เพื่อให้เพื่อนช่วยปลอบใจ ส่วนผู้ที่เป็นฝ่ายปลอบใจผู้อื่น หลังจากสอนให้เขาปล่อยวางสิ่งที่ไม่ดี หรือปลอบใจในเรื่องร้ายๆ ที่เขาต้องเผชิญ สิ่งที่ต้องให้เพิ่มเติมก็คือ กำลังใจ กระตุ้นให้พวกเขาเลือกที่จะยืนหยัดต่อสู้ ช่วยสร้างสรรค์พลังบวกให้แก่พวกเขา ให้สามารถสร้างเป้าหมายในชีวิตได้อย่างมีสติ และก้าวสู่หนทางแห่งความสำเร็จได้ในอนาคต

อภิปรายผล

จากวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาการขัดเกลาทางสังคมด้านจิตใจในสังคมจีน โดยวิเคราะห์ผ่านการตุ๋นสั้นจีน เรื่องณรงน้อยอ้อมาน ผลการศึกษาพบว่า

1. เนื้อหาการขัดเกลาทางสังคมด้านจิตใจในการตุ๋นสั้นจีน เรื่องณรงน้อยอ้อมานประเภททัศนคติ/ความคิดเห็นปรากฏมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.89 ซึ่งเป็นประเด็นที่สังคมจีนกำลังสนใจและให้ความสำคัญตอบสนองต่อแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางด้านจิตใจ (จิตลักษณะ) ของชาวจีนของ Geng (2013) และสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการทางด้านจิตใจของผู้ชมชาวจีน กระตุ้นให้ผู้ชมชาวจีนย้อนมองชีวิตของตนเอง อีกทั้งยังสามารถให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการใช้ชีวิตแก่ผู้ชมอีกด้วย รองลงมาได้แก่ ประเภทแรงบันดาลใจ (ร้อยละ 14.29) ศีลธรรมจรรยา (ร้อยละ 7.41) ความเชื่อ/ศาสนา (ร้อยละ 6.35) และ ขนบธรรมเนียม/ประเพณี (ร้อยละ 1.06) ตามลำดับ โดยเนื้อหาประเภทขนบธรรมเนียม/ประเพณีปรากฏน้อยที่สุด เนื่องจากชาวจีนในปัจจุบันมีความสนใจเรื่องขนบธรรมเนียม/ประเพณีน้อยลงตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งมุ่งให้ความสำคัญกับผลประโยชน์มากกว่าสิ่งอื่น ดังนั้น ผู้ผลิตการ์ตูนเรื่องนี้ไม่เพียงแต่สร้างสรรค์ผลงานโดยคำนึงถึงจิตลักษณะของผู้ชมและการทำกำไรในตลาดการ์ตูนจีน แต่ยังมี การแทรกซึมวัฒนธรรมจีนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในวัฒนธรรมของชาติให้แก่ผู้ชมชาวจีนอีกด้วย

2. เนื้อหาการขัดเกลาทางสังคมด้านจิตใจในการตุ๋นสั้นจีน เรื่องณรงน้อยอ้อมานสามารถแบ่งออกเป็น 5 ประเภท ตามกรอบแนวคิดของ ศศิธร อภิสัทธีรัตนันต์ (2541) และ จุฑามาส ศรีโมรา (2545) ได้แก่ ศีลธรรมจรรยา ขนบธรรมเนียม/ประเพณี ความเชื่อ/ศาสนา ทัศนคติ/ความคิดเห็น และแรงบันดาลใจ โดยความเชื่อ/ศาสนาเป็นประเภทเนื้อหาที่ผู้วิจัยค้นพบเพิ่มเติม ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าปัญหาทางจิตใจของชาวจีนในปัจจุบันไม่ได้รับความสนใจมากนัก จนทำให้บางคนหลงทางในเส้นทางชีวิต เนื่องจากสังคมจีนพัฒนาอย่างรวดเร็ว จึงให้ความสนใจกับวัตถุมากเกินไป และละเลยการพัฒนาทางด้านจิตใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lin (2019) ที่กล่าวว่า การแสวงหาชีวิตที่มีคุณภาพสูงของผู้คนได้เพิ่มแรงกดดันที่มองไม่เห็นของตนเอง จึงมีความกดดันและทำให้ละเลยการพัฒนาทางด้านจิตใจ โดยการ์ตูนเรื่องณรงน้อยอ้อมานถือว่าเป็นช่องทางที่ดีที่จะช่วยแก้ไขปัญหานี้ โดยนำเสนอประเด็นเรื่องต่างๆ ที่ผู้ชมชาวจีนพบเจอในชีวิตประจำวัน และพร้อมให้คำแนะนำ คำปรึกษา อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าในปัจจุบันการ์ตูนเรื่องนี้ยังมีการผลิตอย่างต่อเนื่อง แต่เนื่องจากกลุ่มผู้รับชมบางกลุ่มก็ไม่ได้ติดตามการ์ตูนเรื่องนี้ การรับชมการ์ตูนเรื่องณรงน้อยอ้อมานจึงอาจไม่ใช่วิธีแก้ปัญหาลึก ดังนั้น สังคมจีนจำเป็นต้องศึกษาและสร้างสรรค์ช่องทางให้หลากหลายยิ่งขึ้น เพื่อให้สังคมเจริญก้าวหน้าต่อไป

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้พบองค์ความรู้ใหม่จากการศึกษาเนื้อหาการขัดเกลาทางสังคมด้านจิตใจในการตุ๋นสั้นจีน เรื่องณรงน้อยอ้อมาน คือ ในอดีตการ์ตูนดูเหมือนจะเป็นภาพแทนสำหรับเด็ก ๆ เมื่อพูดถึง “การ์ตูน” คงไม่มีใครคำนึงถึงผู้ใหญ่ แต่ปัจจุบันเมื่อเข้าสู่ยุคสื่อสมัยใหม่แล้ว วัยรุ่นเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของสื่อต่างๆ จึงทำให้เกิดภาพเหมารวมที่การ์ตูนเป็นเครื่องหมายสำหรับเด็ก โดยเฉพาะการ์ตูนสั้นจีน เรื่องณรงน้อยอ้อมาน ที่เป็นการตุ๋นเรื่องแรกที่ทำให้บุคคลทั่วไปรู้ว่า การ์ตูนไม่ใช่สัญลักษณ์ของเด็กอย่างเดียว เพราะเนื้อหาและวิธีการเล่าเรื่องที่ถ่ายทอดออกมา ตลอดจนการตอบโจทยความต้องการของวัยรุ่นชาวจีน หากตลาด

การ์ตูนได้พัฒนาไปตามแนวโน้มของสังคมปัจจุบัน เชื่อว่าจะมีสักวันหนึ่ง กลุ่มเป้าหมายจะขยายไปสู่กลุ่มผู้สูงอายุอีกด้วย เพราะเนื้อหาและวิธีการเล่าเรื่องได้พัฒนาไปถึงจุดที่สามารถเข้าถึงได้ทุกวัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

เนื้อหาการขัดเกลาทางสังคมด้านจิตใจประเภทขนบธรรมเนียม/ประเพณีปรากฏน้อยที่สุด เนื่องจากชาวจีนในปัจจุบันมีความสนใจเรื่องขนบธรรมเนียม/ประเพณีน้อยลงตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งมุ่งให้ความสำคัญกับผลประโยชน์มากกว่าสิ่งอื่น หากผู้ผลิตการ์ตูนเรื่องนี้สร้างสรรค์ผลงานในเนื้อหาด้านนี้มากยิ่งขึ้น จะสามารถสร้างความเชื่อมั่นในวัฒนธรรมของชนชาติให้แก่ผู้ชมชาวจีน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

หากมีโอกาสในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยจะศึกษการ์ตูนสั้นจีน เรื่องแนวน้อยอ้วนที่แพร่ภาพออกอากาศทางเว็ปไซต์ ตั้งแต่ 2563 เป็นต้นไปจนถึงปัจจุบัน ซึ่งคาดว่าจะมีประเด็นประเภทการขัดเกลาทางสังคมด้านจิตใจเพิ่มขึ้นนอกเหนือจากการวิจัยครั้งนี้ รวมถึงศึกษาสาเหตุที่ทำให้ผู้ชมชาวต่างชาติเริ่มติดตามการ์ตูนสั้นเรื่องนี้

เอกสารอ้างอิง

- คณะอนุกรรมการพิจารณาเกณฑ์การถอดเสียงภาษาจีนเป็นภาษาไทย สำนักเลขาธิการ
นายกรัฐมนตรี. (2543). **เกณฑ์การถอดเสียงภาษาจีนแมนดารินด้วยอักษรวิธีไทย**.
ปทุมธานี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จุฑามาส ศรีโมรา. (2545). **การวิเคราะห์เนื้อหาภาพยนตร์การ์ตูนของไทยทางโทรทัศน์
ในด้านการขัดเกลาทางสังคม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศศิธร อภิสถิธีร์นันต์. (2541). **การขัดเกลาทางสังคมผ่านรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก
ประเภทรายการปกิณกะบันเทิง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อติชาติ คำพวง. (2563, มกราคม-เมษายน). **คดีด้านความกตัญญู (孝) ในวัฒนธรรมจีน:
ภาพสะท้อนจริยศาสตร์ครอบครัวจีนผ่านสำนวน**. **มนุษยศาสตร์สาร, 21(1)**, 137-157.
- อุทัย หิรัญโต. (2526). **สารานุกรมศัพท์สังคมวิทยา-มานุษยวิทยา**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- Fan, C., F., & Wang, L., Y. (2009, February). The Forgetting Logic of Chinese Society
Viewed from the Myth of Meng Po Soup. **Folk Culture Forum, 6(1)**, 34-38.
- Geng, X. F. (2013, October). Analysis of Contemporary Chinese Way of Life and
Psychological Characteristics. **The Border Economy and Culture, 10(10)**,
113-115.
- Jin, J. (2014). **Animation Short Film Creation**. Beijing: China Architecture & Building Press.
- Li, Y. (2019). **Ten million fans, Top Ten of Tiktok, Little Monk Yichan How to
Cultivate**. Retrieved December 4, 2022, from
http://k.sina.com.cn/article_6090508679_16b05c98701900kcks.html#/.
- Lin, M. (2019, November). The Pressure and Anxiety of Contemporary Young Chinese.
People's Tribune, 33(33), 78-80.
- Little Monk Yichan. (2017). **Goodwill**. Retrieved December 4, 2022, from
<https://video.weibo.com/show?fid=1034:3956feb97990fe98f2e064b9107b95ae>.
- _____. (2017). **The Mid-Autumn Festival**. Retrieved December 4, 2022, from
<https://video.weibo.com/show?fid=1034:a733bee492273eb9ec904b9ab4309cfa>.
- Muo, C. (2015, September). On the Cultural Interpretation of the Chinese Story
“Matchmaker Deity”. **Journal of Guangxi Teachers Education University
(Philosophy and Social Sciences Edition), 36(5)**, 18-20.
- Tu, X. Z. (2008). **Making Animation Short Film**. Changsha: Hunan Normal University Press.
- Wu, J. Z. (2018, July). “Yichan in Suzhou”, the Backstory of Getting 100 Million Likes.
Modern Suzhou, 9(14), 16-17.

Xie, Q. X. (2020). **The Study on the Transmutation of Contemporary Aesthetics Reflected in Short Videos**. Master's thesis, Shandong University.

Xu, C. M. (2007). **Where the Anxiety among Young Chinese Comes from**. Retrieved December 4, 2022, from http://zqb.cyol.com/content/2006-11/30/content_1592726.htm.

You, W. B. (2008, February). Comparison of Fate Ethics among Chinese Philosophies of Confucianism, Taoism, and Buddhis. **Chinese Medical Ethics, 21(1)**, 116-125.